

Lévai Újság

ELSŐ
LÉVAI
PUSKAMŰVES ÉS
LŐSZER SZAKÜZLET

BAROSKA
KÁLNAI U. 3. TEL. 130

GAZDASÁGI, KULTURÁLIS ÉS KRITIKAI HETILAP

II. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

1935 JANUÁR 2. SZERDA

ÁRA 80 FILLÉR

Boldogabb újévet

kívánunk minden jóakórúknak. Boldogabban, mint a régi volt, a megpróbáltatások esztendeje. Gyujtsuk meg az emlékezés mécsesét és vezessük végig gondolatainkat az elmúltak felett. Az az érzésünk, hogy a régi esztendő kevés embernek hozott örömet, javulást, sőt ellenkezőleg bajt és rosszabbodást. A gazdasági helyzet általános romlása, az éiszegényedés hatalmas hulláma, amely sok élet hajót sodor zátonyra a politikai feszültség, bizonytalanság a jövőt illetően, talán ezek jellemzik a legjobban az 1934-es esztendőt. Minden hitványabb, tökéletlenebb lett, csak a chaosz tökéletes. Kísérletezések, félmegoldások, kétes értékű intézkedések megbolygatták a társadalmi és termelési rendet, remélünk kell azonban, hogy a nélkülözhetetlen egyensúly a termelő és fogyasztó tömegek között ismét helyre fog állni és a kormányhatalom megfogja teremteni a békés, nyugodt fejlődés feltételeit. Az optimizmus bizakodásával tekintünk a jövő elé, okos választ kell adni a bajok égető kérdéseire és meg kell világítanunk a kibontakozás útját. Nem vagyunk sem konok pesszimisták, sem vakon hívó optimisták. A realitások szabják meg reménykedésünket is. Hiszünk a megértés lehetőségében a nemzetek, felekezetek és társadalmi osztályok között. Egy új rend van kialakulóban és tudjuk, hogy ennek bevezetése nehézségekkel jár, áldozatokat kíván. A jövő, talán már a közel jövő meg fogja mutatni, melyek az új rendnek előnyei és hátrányai. A szabadon alakuló társadalmi életnek, termelési és fogyasztási proceszusnak irányt kell, hogy szabjon az emberi ész, a logikus gondolkodás. Lehetetlenség, hogy milliók lerongyolódása és kenyértelensége idején „felesleges” élelmiszer készleteket semmisítsenek meg és eladhatatlan legyen a felhalmozott áruk tömege. Az ember nem lehet áldozata saját oktalanságának és nem lehet rabszolgája a gépeknek, amelyet saját érdekében alkotott, saját szolgálatára. Az 1935. év és az utána következők el kell, hogy vezessenek a kibontakozáshoz, a végleges, helyes fejlődés kialakulásához. A bizonytalanság helyett bizalom és bizodalom legyen az, amellyel az esztendő küszöbét állépjük. A reménykedés jogos a sok megpróbáltatás után, az emberiség áhítozza és talán meg is érdemli a jobb jövőt.

A beszercebányai kereskedelmi és iparkamara jelentése a gazdasági helyzetről

A legfontosabb gazdasági probléma, hogy a földműves, az iparos és a kereskedő érdekei kiegyenlítessenek, összeegyeztessenek.

Ez azonban nemcsak gazdasági, de komplikált politikai kérdés is, és fontosságát fokozza a nemzetközi kereskedelem állapota.

Ezen probléma megoldását nem lehet megkönnyíteni sem a földműves termékek egyoldalú védelmével, sem az ipari termékeknek külföldön való elhelyezésével.

A kötött világkereskedelem, a túltajtott védvámok, a rendezetlen gazdaság-politikai viszonyok nemzetközi téren, különösen szomszédainkkal szemben, adóssági gondok, nyersanyagok nehéz feldolgozása és elhelyezése a belső piacon, ezek a legnagyobb akadályai a gazdasági éiei fellendülésének. Jó valutánk van, kiegyenlített a költségvetésünk, de nincs gazdasági tervünk és tökéletes kereskedelmi politikánk.

A kiviteli probléma elősegítése erős támasztékot talál a Kiviteli Intézetben. Reméljük, hogy személyi és tárgyi felszerelése és pedig nem az általános szempontból, hanem Szlovénzkóra való különös tekintettel lehetővé teszi a Kiviteli Intézet főcélját; Csehszlovákia kivitelének fellendítését.

A földművelés megérte a gabona, a liszt-, a malomtermékek kereskedelmének szabályozását, a Gabonamonopólium útján. Ez az első kísérlet a probléma megoldására:

rendezett, vagy rendezetlen gazdálkodás? A Hodzsa konstrukciója, amely itt érvényesült

nemcsak gazdasági, de szociális is; nem volt csak kísérlet a pillanatnyi segítségre, hanem az új gazdasági irány megvalósítása is.

Hogy ezen alap gondolat bevalik-e, azt csak a jövő mutatja meg. Igazságos kritikát majd a gyakorlat nyújt.

Annál bizonyos, hogy a tervgazdaság nem győngítheti, sőt nem teheti tönkre a kis, vagy közepes existenciákat. El kell ismerni, hogy a gabonamonopólium törvényesítésével, főleg a megállapított árakkal segítve van a földműveseken.

A bevezető sorokban említett probléma megoldásánál igen fontos, hogy az összes érdekeltek meghallgattassanak és alaposan megvizsgáltsassék,

hogy vajjon nem terheli-e meg túlságosan az állampénztárt, nem veszélyezteli-e a pénzügyi helyzet stabilitását és főleg, hogy igazságosan érintsen minden osztályt. Egyformán segítsen a földművesen és a többi fontos gazdasági tényezőkön, leginkább az eladósodott iparososztályon.

A gazdasági kérdések megoldásával szorosan összefügg a pénzügyi koncentralizálásánál folyó tárgyalás, amely, ha bizonyos állami segítséggel történne, úgy annak előfeltételeként az alábbi kérdéseket kell előbb megoldani:

1. a betétek után fizetendő kamatláb kérdése,
2. a gazdaadósságok és
3. a bankok és a népiintézetek közti viszony rendezése.

A kamatlábra való tekintettel szükséges, hogy Szlovénzkón is bevezetlenség, mint a történelmi országokban van, hogy a bankok magasabb kamatot fizessenek a betétek után, mint a népiintézetek. Ez Szlovénzkón éppen fordítva van.

A gazdaadósságokkal rendet kell csinálni minél előbb, mert a földműves-moratoriumból kifolyólag a gazdák nem rendezik a bankokban az adósságaikat.

A bankok és a népiintézetek közötti viszony tulajdonképpen a bankfiókok kérdése, mert a bank rezi kisebblése nemcsak a főintézetek megfelelő koncentralizálásával, de a felesleges fióküzletek megszüntetésével is elérhető.

Ezzel még nincs kimerítve a gazdasági élet összes nehézségei, ezek csak a legfontosabbak, de már ebből is elgondolhatjuk a Kamara munkaprogramját és megkonstruálhatjuk az állami gazdasági politika legközelebbi célját.

A kamarát természetesen azok a kérdések érdeklik legjobban, amelyek még mindig rendezetlenül vannak. Első sorban

Magyarországgal való kereskedelmi viszony rendezése, a behozatal, a kivitel, a deviza korlátozások egyszerűsítése és ezeknek a kereskedelmi minisztériumban való összpontosítása. Sem a termelési, sem a kereskedelmi nem szabad újabb közterhekkel sújtani és az összes kisiparosok adóját pausalizálni kell. Szociálpolitikai szempontból kívánatos, hogy minden önálló személy biztosítva legyen és a baleset biztosítás újból törvényesen rendeztessék. — Közlekedési szempontból új útnovella kiadása szükséges, amely különösen Szlovénzkó érdekében volna nagy jelentőségű. — A kisipari törvény olyan módosítása is életbe-vágó, amelynek alapján a kisiparosok kellő védelemben részesülnének a gyári lerakatokkal szemben.

(Obchodná komora XVI. 43. sz.)

TÁRSADALMI ÉLET

A Léva és vidéke főiskolai hallgatók önszervező egyesülete Január hó 5-én a Stránszky-szálló összes termében táncsal egybekötött vidám estélyt rendez. Ez a főiskolás egyesület, mely 15 éve működik és sok szegénysorsú főiskolást diplomája eléréséhez segített és eddig is a közönség megértő támogatását élvezte, megérdemli, hogy a közönség a mai nehéz időkben fokozottan siessen segítségére.

A Járásí Fialatság Gondozó Január 13-án Denk élettermében 5 órai teát rendez a közsegregyre szoruló gyermekek javára.

Szerzői bemutatók lesznek január második vasárnapján a Katholikus Kör nagytermében. Juvenitus rendezés. A részletes műsört később ismertetjük.

SK Levice 1935 Január 12-én este 9 órai kezdettel a Denk-szálló összes termében tartja első bálját. A zenét Ungár Pista jazz zenekara szolgáltatja.

Mozik műsora:

ORIENT (Stránszky) Ma este vidám műsor. Vlasta Burián népszerű komikussal a főszerepben „12 SZÉK”. — Pénteken és vasárnap kedves vigjátéks-láger: „VISSZATÉRÉS A BOLDOGSÁGHOZ”. Főszerepekben: Lusia Ullrich, Paul Hörbiger, Heine Ruhmann és Paul Heidemann. — Vasárnap délután „Zaroff” az embervadász. Nagy népszerűségű. — Előkészületben: „MOSZKVAI ÉJSZAKÁK” nemzetközi kémfilm.

APOLLO (Denk): Ma, szerdán este 7,9 órakor Liane Haid ünnepelt művésznő legszebb filmje „NE FÉLJ A SZERELEMTŐL” meg, melyben Ralph Artur, Roberts Theo Lingner és Hilde Hildebrandt közreműködésével a helyzetkomikus vigjátékok mintadarabját adják. — Január 3., 4., 5. és 6-án Ján Kiepura tenorista, menyasszonyával Eggert Mártával játssza „TE ÉRTED DOBOG A SZIVEM” hangosfilmoperett főszerepét, mely az idény legnagyobb filmje, további szereplők Paul Hörbiger, Paul Kemp, Theo Lingner.

SZÉKELY RADIO univerzális aparátjai szenzációsak

A gazdaadósságok rendezése

Ismeretes, hogy a gazdák legnagyobb része annyira el van adósodva, hogy képtelen a kamatokat fizetni, természetesen a tőke törlesztéséről szó sem lehet. Vásárlóképeségük ebből folyólag nagyon csekély, amit természetesen első sorban az ipar és a kereskedelem érez meg. Valóságban tehát közérdek, hogy a gazdák eladósodottságát rendezzék, mert ez uton lehet csak visszaállítani vásárlóképeségüket.

Miért adósodtak el a gazdák?

A mezőgazdaság eladósodottságát az agrártermékek és a gyáripari termékek árai között mutatkozó diszparitás idézte elő. A gazdáknak éveken keresztül, a háboru előtti árnívóhoz viszonyítva lényegesen nagyobb árakat kellett fizetniük az ipari készítményekért, mint amennyit ugyanakkor ők kaptak termékeikért. Ez a diszparitás a mezőgazdaság bevételei és kiadásai között huzamosabb időn át tartott és a legfőbb okozója lett a mai állapotoknak. Minthogy a gyáripar folyton tiltakozott a diszparitás megszüntetése ellen, sokban hibás is a bekövetkezettéért.

Mit tettek eddig?

A kormány már évek óta foglalkozott a kérdés likvidálásával, de mind azok az intézkedések, amelyeket eddig tettek, nem hozták meg a kívánt sikert. Mint a lap előbbi számában olvastuk a gabonamonopólium egy lépéssel sem vitte előbbre a gazdaadósságok csökkenését és csak arra elégséges, hogy a további életheletőséget számukra biztosítsa. A gazdamoratorium, — amely különösen az iparosokat és a kereskedőket hozta zavarba, — pillanatnyi megoldás volt csak a gazdák ellen folyamatba helyezett nagyszámú végrehajtás beszüntetésére, de örökké ez sem hosszabbítható meg. A kérdés rendezése napról-napra égetőbbé válik. A külső körülmények által kényszerítő helyzet lehetetlenné teszi a végleges megoldás további elodázását.

Mi a helyzet ma?

Maga a földművelésügyi miniszter a költségvetési vita során úgy nyilatkozott, hogy továbbra már elodázhatatlannak tartja a kérdés rendezését.

A gazdasági élet vérkeringésének komoly forgalmához nélkülözhetetlen a belső fogyasztás színvonalának, sőt annak fokozatos emelése. Már pedig az iparnak legjobb fogyasztója, a kereskedelemnek a legjobb támogatója, a mezőgazdaság. Igen fontos közér-

dek tehát, hogy a gazdák vásárlóképesége okvetlenül és a legrövidebb időn belül visszaállítassék. Ugy véljük, hogy ezen kérdésnek gyors, objektív megoldása friss erőt, új életet öntene a már régen pangó közgazdaságunkba.

Terv a rendezésre.

A gazdaadósságok rendezése komoly gondot okoz az illetékeseknek. Több megoldási forma látott már napvilágot, azonban most egy mezőgazdasági tehermentesítő intézet felállításával konkrét javaslat történt a gazdaadósságok rendezésére.

Minthogy ez a megoldási mód kerül valószínűleg kivételre a tervezet részletesen ismertetjük.

Tehermentesítő intézet.

A létesítendő mezőgazdasági tehermentesítő intézet azonnal 250 millió alapítóként kap, amely összeg évenkénti dotálással 12 év múltán az alapítókéval együtt 2400 millió Ké-t majd ki. Azonkívül 20 éven keresztül évi 20 millió Ké-vel dotált külön alap létesítését is tervezik, azt további 1400 millió Ké befektetést jelentene. Ebből az alaphól a komolyabban veszélyeztetett pénzüntézeteknek szubvenciákat folyósítanak, készpénzben vagy 4%-os adóslevelekben. Ezek azonban nem léphetik túl az eredeti követelés 30%-át és az adós eredeti követelésének 70%-át. Ezenkívül az intézet felértékelné a megterhelt ingatlant és annak alapján meghatározna a birtokra — az adósnak és részben a hitelezőknek — folyósítható kölcsön összegének végső határát.

Tehermentesítő árverések.

Az intézet a megbecsült ingatlanokat árverés alá bocsájtaná, hogy ezzel az ingallan forgalmát lehetővé tegye, ha a legtöbbet ígérő ajánlata a tehermentesítő intézet által ígért kölcsönt 30%-kal nem lépi túl — nem a legtöbbet ígérőnek, hanem az adósnak hagyják meg az árverelt objektumot, aki az árverési összegből köteles az adósságait rendezni (tehermentesítő árverés). Ebben az esetben az összes követelést átveszi a mezőgazdasági tehermentesítő intézet, mely a pénzüntézetek minden követelését a bankteher 12-szeresének erejéig 3%-os adós-velelkelkel fizeti, a gazdasági szövetkezeteknek pedig 2%-os adós-velelkelket ad. Az adós-velelkel adómentesek és óvadékképesek lennének.

A köztársaság gazdaadósságai hozzávetőlegesen becslés szerint közel 3 milliárd koronát tesznek ki.

A gabonamonopóliumból tervgazdálkodás.

A Csehszlovák Gabonatársaság elnöke Feierabend dr. egyik előadásában bejelentette, hogy a jövőre nézve a gabonaművek vetési területét csökkenteni kell. A monopólium társaság ez évben megelégedett a gazdák figyelemztetésével, jövőben azonban ezt a kérdést rendezni kell.

Behelyezkedve magyar gazdáink mai helyzetébe, ez a kijelentés gondolkodóba kell, hogy ejtsen minket. A gabonamonopólium megmutatta, hogy nem lehet megállni a gazdaságpolitikában az árak ilyen rendezésénél, szükség szerinti maguk után vannak további változásokat. Ma nem tudjuk

Mikor jogosult a betegsegélyző-pénztár a biztosítási járulékot utólag tíz évre visszamenőleg előírni

Közérdekű kérdéssel lévén szó, a „Gazda” c. szakkalap ez évi 39-40. számában e címen megjelent közleményt teljes egészében átvettük.

A betegsegélyző pénztárak által tartott revíziók alkalmával elég gyakran fordul elő, hogy a pénztár be nem jelentett, avagy a valóságosnál alacsonyabb bérrel bejelentett munkások után utólag 10 évre visszamenőleg veli ki a biztosítási járulékot. Ezen eljárásánál hivatkozik a szociális biztosításról szóló törvény 176. §-ának rendelkezésére, mely a következőképpen hangzik: „A biztosító intézetnek a biztosítási járulék kivetésére való joga az esedékességtől számított három év múlva évül el. Amennyiben a munkaadó tudatosan helytelen bejelentést, vagy semmiféle bejelentést nem tett, hogy a biztosító intézet a biztosítási díjjal megrövidítessék, ez esetben a biztosító intézet joga a biztosítási díj kivetésére tíz év múlva évül el.” Miként ezen rendelkezésből kiviláglik, a biztosító intézet csak az oly esetben jogosult a biztosítási járulékot 10 évre visszamenőleg előírni, ha a munkaadó részéről szándékoság (dolus) forog fenn, mert egyszerű gondatlanság (culpa) esetében a pénztár csak 3 évre visszamenőleg írhatja elő utólag a biztosítási járulékot. Arra néz pedig, hogy mikor forog fenn ily szándékoság (dolus) a Legfelsőbb közigazgatási bíróság 1934. év június hó 26-án 13.013/34. számú határozatában a következőket mondja: „A 176. § rendelkezéséből következik, hogy a biztosító intézet igényének, hogy a

biztosító intézet igényének, hogy a biztosítási járulékot 10 évre írja elő, két anyagi jogi előfeltétele van és pedig: 1. azon objektív előfeltétel, hogy a munkaadó helytelen bejelentésű avagy általában semmiféle bejelentés ne tett legyen, és 2. azon szubjektív előfeltétel, hogy tudatosan azon céllal, hogy a biztosító intézetet a biztosítási járulékkal megrövidítse, tehát dolose, járjon el így. Csak ha mindkét eme feltétel adva van, évül el a biztosító intézet joga a biztosítási járulék kivetésére csak tíz év múlva.

Processualis szempontból pedig az idézett rendelkezésből az lünik ki, hogy a biztosító intézet köteles a munkaadónak bebizonyítani, hogy mindkét eme adófeltétel adva van és ha tehát igényt emel a biztosítási járulékra eme rendkívül 10 éves elévülési időn belüli előírásra, oly tényköriülményeket kell felhoznia, melyek az említett előfeltételek fennforgását bizonyítani képesek.”

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság idézett határozatából kiviláglik tehát az, hogy a biztosító intézetnek tényköriülményekkel kell bebizonyítani, hogy a munkaadó szándékosan vagyis dolose járt el. Magának azon körülménynek a bizonyítása, hogy a munkaadó a munkásokat annak idején nem jelentette be biztosításra, még korántsem elegendő a dolus megállapításához, mert ennek kétségtelen fennforgását tényköriülményekkel kell bizonyítani, ami bizonyára csak igen ritka esetekben lesz lehetséges. —h.

még hová és merre vezet a nemzetgazdaság ez új iránya. Egyet azonban le kell szögeznünk.

Gazdáink teljesen tájékozatlanul állnak minden változással szemben. Nemcsak hogy nem képeznek egységes hatóerőt, mely az új irányra bármilyen csekély befolyást is gyakorolhatna, de azt nem tudják, mit tehetnek egyenként az új megoldások nyomán.

Arra talán már késő is van, hogy egységes magyar gazdaszövetség létesüljön, ha tizenöt év alatt nem létesült, de a helyes tájékoztatás talán sokat segítené. Azért a magyar saktónak és a tisztánlátó magyar közigazdászoknak életbevágóan fontos kötelességük a gazdaközönség tájékoztatása. — Ha már kísérleti nyulnak kell lennie, legalább tudja azt, hogy a kísérletezéseknél hogyan mozogjon.

Ahogy én látom...

az emberek nem mernek szerepet vállalni a közéletben. Mindenki fél a felelősségtől, a kritikától. Ez a város tele van mímözakkal, nehántsivárgókkal, sértődőkkel. Az emberekkel nem lehet vitalkozni, igazat mondani anélkül, hogy ellenségnévé ne válnának.

Folytonos a panasz, hogy a közéletet előzönlítették az alkalmatlan, hozzá nem értő emberek, hogy a politikából sokan üzletel csinálnak, mindig beszélnek korrupcióról, panamákról és mindenki egyetért abban, hogy az ilyen közállapotok tehetetlenek. De vajjon hogy lehet ezen segíteni? Semmi esetre sem úgy, hogy a becsületes szándéku, korrekt gondolkodású emberek félreállnak és szabaddá teszik az utat azoknak, akik nem odaválok.

Fogjanak össze a tehetséges és becsületes emberek, vállaljanak közéleti munkát, irányítást; félre az érzékenységgel, az irtózással. Nem kell félni a rágalmtól, rosszindulatu kritikától, a lisztesség palástjára nem tapad rá a piszok, akár mennyire is igyekeznek rákenni a gyalázatot.

Ne féljen senki attól, hogy feltűnési viselkedéssel, akarnokoskodással fogják vadalni, mert a tudást, a rátermeltséget mindenkinek respektálni kell, akinek véleménye irányadó. A tisztességes embereknek össze kell fogniok, a panaszkodással, átkozódással nem érünk el semmit. Okulár.

Tüzipa, szén, koks, faszén és antracit eladás nagyban és kicsinyben

ECKSTEIN FERENC

Káljai u. 47

Szolid árak
Pontos kiszolgálás

fatelep
Telefon 102

— Előfizetéseket, hirdetések az összes bel- és külföldi lapok részére eredeti árban felvesz Müller hírlapiroda, Levice.

Hírek

Boldog új évet kíván jóakaróink, olvasóink, hirdetőink és munkatársaink

a „Lévai Ujság”

szerkesztősége és kiadóhatala.

— **A házörző oroszán.** A lönkrement Gleih cirkus vadállatait most árverezik el Prágában. Nagy részük az állatkert vette meg. Az egyik oroszán azonban egy gyáros birtokába került, aki különös foglalkozást szánt a sivalag királyának. A gyártulajdonosnak ugyanis az egyik elővárosban levő gyártelepét már többször kifosztották s most úgy akar magán segíteni, hogy az oroszánt alkalmazza „házörző kutyának”, éjjeli őrnök pedig egy állatszeliidítőt vett fel.

— **Az adóleírások új rendje.** A pénzügyminisztérium régóta várt rendelete végre megjelent. Ez a rendelet kibővíti az első és másodfokú pénzügyi hatóságok hatáskörét és egyben szabályozza a lehetséges adóleírásokat. A rendelet szerint az I. fokú p. ügyi hatóságok jogosultak arra, hogy az 1923. évi és azt követő évekbeli forgalmi és luxusadók elengedése felett az adósok kérelmére dönthessenek, ha ezeknek az adóknak a behajtása az adózók gazdasági létét veszélyezteti. Az I. fokú p. ü. hatóságok ugyanilyen feltétel mellett dönthetnek az 1924—26 évi egyenes adók leírása tárgyában. Az I. fokú adóügyi hatóságok 10.000 koronáig terjedhető adóleírásit engedélyezhetnek, ha az adóhátralék nem haladja meg az 50 ezer koronát. A II. fokú p. ü. hatóságok hatásköre a 250 ezer koronáig emelkedő adóhátralékig terjed, miközben az 1923. évi keletkezett egyenes adótarozásoknál legfeljebb 15 ezer koronáig, az 1924—26. években keletkezett egyenes adótarozásoknál legfeljebb 50 ezer koronáig terjedő leírásit engedélyezhetnek.

— **Mig az édesanyja koldulni járt, — gyermeke halálra égett.** Megdöbbentő gyermektragédia játszódott le a napokban Farnad községben. Balázs Mária kolduló körutra ment a községben és öt éves Irén leánykáját felügyelet nélkül hagyta a lakásában. Az édesanyja távollétében a gyermek szorosan a tüzhely mellett játszadozott, miközben egy kipattanó szikra lángalobbantotta. A leányka segélykiáltásait senki nem hallotta és a szerencsétlen gyermek halálra égett.

— **A Bafa-cég ingyen ad magot a délszlovenszkói gazdáknak a luffatók termeléséhez.** A Bafa-cég be akarja vezetni Csehszlovákiában a japán luffatók termelését, melyből évente 3—4 millió darabra van szükség. Érsekvár környékén már két éven át végzett termelési kísérletekből megállapítható, hogy ott, ahol az uborka, dinnye, paradicsom megterem, a luffatók is sikerrel termelhetők. Magyar holdankénti rendes körülmények között átlag 15—20 ezer darab termelhető, a darabonként előre biztosított beváltási ár mellett megfelelő bevételre is lehet számítani. Termesztése nem ad különösebb gondokat. Az az egyetlen hibája, hogy magyar holdanként kb. 14.000 karó kell hozzá, tehát nagy egyszeri befektetési igényel. Azonban 2—300 négyszögletűn még a legszegényebb kisgazdáknak is érdemes vele megpróbálkozni. A termés szeptember végén szedhető, me-

Európa fővárosai

A Lévai Ujság eredeti cikksorozata
I. Karácsony Rómában

Rómában egészen más a karácsony, mint nálunk otthon, vagy a szomszédos országokban. Itt még december közepén is ragyogó napsütés fűti az utcákat: délben kabát nélkül járnak az emberek. Semmi sincs advent és a közelgő Este havas, ködös, hideg levegőjéből; a délutánból szinte észrevétlenül lesz este és a római osztréiák előtt még karácsony estjén is a szabadban teritettek, ha véletlenül aznap nem szakad az eső.

Karácsony ősidők óta hangos örömmel ünnep Rómában. Nem az áhítatos magabaszállás, hanem a féktelen jókedv örömménepe. A muzik és színházak zsufolóság megleltnek, a vendéglők és kávéházak teljes erővel dolgoznak, a mulatóhelyeken folyik a bor és a pezsgő. Róma mulat. A hegyekből pástorok jönnek le; hónapok alatt nagy dudát szorongatnak. Megtelepednek az utcasarkokon és egyhangú melódiákra táncra perdül a nép. Mint valami óriási, vidám búcsún, úgy nyüzsg, énekel, táncol és — főleg eszik Róma karácsony este. A híres karácsonyi lakomának, a cenone-nek se vége, se hossza. Kalács, mazsolás torta, meg más mindenféle jó kerül az asztalra és a szent estén elkezdődő nyilvános nagy evések folytonosságát csak a „buona-feste” kiáltások szaktitják meg. Az éjjeli harangszót elnyomja a zsvaj és bizony furcsa gondolatok támadnának a havas éjszakában áhítatos lélekkel éjjeli misére, vagy istentiszteletra bandukoló idegennek, ha valahogy hirtelen a római karácsonyi éjszakába cseppenne.

Ami nálunk a karácsonyfa, az itt a *bellehemes jászol*. A templomok valószínűleg versenyznek egymással, melyik állít szebb, díszesebb bellehemet. Igazi karácsonyi áhítatot csak a *Santa Maria Maggiore* bazilikában érezhetlek a hívek. Innen ugyanis évszázados szokás értelmében kizártak minden zajos pompát és az éjjeli misén körülhordozták az ereklyetartót, amelyikben Jézus jászolának darabjai vannak. Hajdan ezeken a templomi körmeneteken maga a pápa is részt vett.

Ami nálunk a karácsonyfa, az itt a *bellehemes jászol*. A templomok valószínűleg versenyznek egymással, melyik állít szebb, díszesebb bellehemet. Igazi karácsonyi áhítatot csak a *Santa Maria Maggiore* bazilikában érezhetlek a hívek. Innen ugyanis évszázados szokás értelmében kizártak minden zajos pompát és az éjjeli misén körülhordozták az ereklyetartót, amelyikben Jézus jászolának darabjai vannak. Hajdan ezeken a templomi körmeneteken maga a pápa is részt vett.

Vajjon melyiknek lesz igaza?

H. G. Wells angol író, a jelenkor egyik leglekinlélyesebb és világszerte elismert írója, először Roosevelt, az Egyesült-Államok elnökét látogatta meg, aztán elment Moszkvába és Stalinnal, az orosz Szovjetköztársaság kisistenével folytatott beszélgetést. Wells saját kijelentései szerint ennek a két embernek tulajdonítja korunkban a legnagyobb fontosságot.

Stalinnal arról vitalkozott, hogy eljuthat-e a világ a következő társadalmi rendhez szépszerével is, vagy csak véres forradalom útján. Abban egyezik véleményük, hogy a mai társadalmi rend kiélte magát, új jön a helyébe és a világ mostani kinos vajudása az új társadalmi rend előhírnöke. A szópárbaj nagyon éles volt. Mindketten megfeszítették benne minden tudásukat. Wells amellől érvelt, hogy mehet és kell is mennie szépszerével, vér és forradalom nélkül, Stalin pedig minden igyekezetével azt bizonyította, hogy az erőszak és a vérontás elkerülhetetlenül szükséges. Nem győzték meg egymást és mi tovább is reszkethetünk az óriási kérdés előtt: Vajjon melyiknek lesz igaza?

lyel az érsekvári gyár vesz át a megállapodás szerinti áron. A luffatók magját a Bafa-cég a délszlovenszkói kertészegyesület tiikársága útján ingyen adja a termelőknak. Léva vidéki gazdáink is megpróbálhatnának a luffatók termelésével, a viszonyok alkalmasnak látszanak hozzá.

— **Szabad-e a színházban aludni?** Párizs egyik nagy színházában élénk feltűnést kellett a minap az első sorban horkoló öreg ur. A közelben ülő hallgatóság, amikor észrevette a szunyókáló aggastyánt, tréfálkozni kezdett fölötte. Ez a mulatozás átterjedt az egész közönségre úgy, hogy a végén már senki sem figyelt a színeszek játékára. A szereplők egyike föltalálta magát s felkeltette az öreg embert, aki bosszankodva hagyta el a színházat. Másnap az illető beperelte a színház vezetőségét, azzal érvelve, hogy a megfizetett helyén azt csinálhat, amit akar. A színház erre ugyancsak perrel válaszolt, amelyben kijelenti, hogy az alvás becsületsértés a színészekre nézve. A francia sajtó gunyolódva foglalkozik az esettel és azt ajánlja, hogy a színigazgatók unalmas darabjain színelben feketekávéval frissítsék fel közönségüket.

— **53.000 ember jelentette be külföldi követelését.** A külföldi értékek összeírása és kötelező bejelentése, amelynek határideje november 15-én járt le, 250 millió értékű ara-

dalmi rend kiélte magát, új jön a helyébe és a világ mostani kinos vajudása az új társadalmi rend előhírnöke. A szópárbaj nagyon éles volt. Mindketten megfeszítették benne minden tudásukat. Wells amellől érvelt, hogy mehet és kell is mennie szépszerével, vér és forradalom nélkül, Stalin pedig minden igyekezetével azt bizonyította, hogy az erőszak és a vérontás elkerülhetetlenül szükséges. Nem győzték meg egymást és mi tovább is reszkethetünk az óriási kérdés előtt: Vajjon melyiknek lesz igaza?

nyat és 80 millió devizát eredményezett. Az arany nagy része külföldi eredetű hitelek fedezetül szolgált. A bejelentett értékek csak a Nemzeti Bank útján értékesíthetők, illetve az jogosult első sorban azokat igénybevenni. Az összeírás eredményéből kifizetni, hogy Csehszlovákia külföldi exportkövetelményei túlhaladják a 3 milliárdot.

— **A szlovenszkói gazdasági üzemek összeszámlálása.** A statisztikai hivatal befejezte az állatok és gazdaságok összeszámlálását az 1930 május 27-iki állag szerint. E számlálás szerint Szlovenszón 454.955 gazdaság van, 4.687.626 ha. területtel, ebből földművelésre alkalmas 2.862.109 ha. Érdekes a gazdaságok elosztása csoportok szerint: 0.1—1 ha-ig 65.178, 1—5 ha-ig 201.750, 5—10 ha-ig 94.877, 10—20 ha-ig 45.068, 20—50 ha-ig 17.301, 500-on felül 781 gazdaság. Ebből az érdekes statisztikából láthatjuk, hogy Szlovenszón leg több az apró gazdaságok 0.1—10 ha-ig, melyek az összes gazdaságok 86 százalékát teszik ki.

— **A gabonamonopólium társaság törvénytelen eljárása** a kismolnárokkal szemben cím alatt a České Slovo hosszabb cikkben fejtegeti, hogy a társaságnak nincs joga arra kényszeríteni a kismolnárt, hogy saját termésű, felőrölt gabonáját is jelentse be és az után a monopólium-díjat fizesse. Az illetékes rendelet ugyanis

LEGSZEBB
AJÁNDÉK

FOTO-
RUSZNÁK

MŰTERMÉBEN KÉSZÜLT
FÉNYKÉP ÉS NAOYITÁS
FÉNYKÉPEZŐGÉPEK,
FILMEK, FOTO-CIKKEK
LEGOLCSÓBBAN KAP-
HATÓ. AMATEUR FEL-
VÉTELEK, a KIDOLGO-
ZÁSA ÉS NAGYÍTÁSA

nem mondja ki, hogy a gazda a gabonáját eladni köteles. Így a molnár sem köteles eladni a saját termését.

— **Novemberi cseresznye, decemberi ibolya.** Az idei száraz nyár általában az abnormális időjárás különböző természeti tünetnek volt okozója. Sok helyen két, sőt háromszor is virágoztak az alma- s körtefák, gyümölcsöt is hoztak. Több helyen itt a vidéken is, Podkarpatszka Ruszban egyik gazdának másodsorra annyi cseresznyéje termelt, hogy Husztra a vásárra egy egész szekérrel vitt be s kg-ját 3 Ké árusította. — Nálunk csak a kertekben, Dévényben azonban az ottani hegyek déli lejtőin a szabadban kinyitott az ibolya. Ugy látszik az emberek szépségsége átragadt a természetre is és hó helyett ibolyát hozott a máskor zimankos december.

— **Még nem szüntetik be a földhivatalt.** A Lidové Noviny híradása szerint nem állnak helyet azok a híresztelések, hogy a földhivatalt megszüntetik. A földhivatal nem szűnik meg, csak vagy a miniszterelnökség, vagy a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe kerül. A földreform befejeződött ugyan, de még be kell fejezni az erdőreformot. Azonkívül a földhivatal feladata a telepesek adósságainak rendezése, valamint a lolyamatban levő telekkönyvi átírások befejezése is. A földhivatal tisztviselőinek nagy részét munkakör csökkenése folytán más minisztériumokhoz osztották be, de még mindig 781 embert foglalkoztat a hivatal.

— **Díjat nyert a londoni világkiállításon a csehszlovák árpa.** Ez már a 10-ik eset, hogy Csehszlovákia ezen a nemzetközi kiállításon mindig a 3 első díjat nyeri. Ez magában eléggé bizonyítja a köztársaság rendkívül fejlett árpatermelését. Az I. díjat a melniki árpa, a II-t a délceseh és a III-at a szlovenszkói árpa nyerte. A melniki árpa a dobrovítzi ó-cseh árpa volt, a délceseh a hanai fajhoz tartozott, a szlovenszkói a „Hana Proszkoveci” fajból való volt.

— **A lévai járáshoz csatolták Szántó községet.** Amint a mult számunkban már jelentettük. Most a járásbíróshoz hivatalosan az alábbiak közléseére kért fel. A komáromi törvény-zék elnöksége 2249/34 számú végzésével figyelmeztelt az érdekelteket arra, hogy Szántó község, mely eddig az ipolysági járásbíróshoz tartozott, 1935 január 1-től a lévai járásbíróshoz köztérhez csatolták. A község hovatartozásának megváltoztatása a 254/34 sz. törvény alapján történt felsőbb rendeletre.

HIRDESSZEN

a Lévai Ujságban!

Sport

Néhány szó a „W” formációról

Az idővel egyetemben halad a világon minden. Technika, festészet, színház, mind magukon hordják az idő jeleit. Így van ez a futballal is. Modernizálódott, bár szépségéből elvesztett, de célszerűbb lett. Minden nemzet rá jött a leegyszerűsített futball előnyeire, felhagytak a régi szemreztép játékkal. Suttba dobták a skót iskolát és futballsportjukba bevezették a „W” formációt.

Középeurópában csak a magyarok ragaszkodnak görcsösen a skót iskolához, az öt csatárral támadó játékhoz. A magyar trénerek még mindig a régi stílusra tanítják a játékosokat. Nem látják be az új stílus előnyeit.

Még mindig a régi dicsőségre hivatkoznak. Elfelejtik, hogy a régi időkben egy magyar élc csapatban 6—8 klasszis játékos játszott, ma csupán 3—4. Valaha egy magyar válogatottban Orth, Konrád, Schaller, Schlosser, Braun és Molnárak játszottak. Ezek művészei voltak a futballnak, stílusuk beleidegződött minden porcikájukba. Pontosan működő óraszerkezethez játszottak. Míg azelőtt egy élc csapatba kizárólag kiforrott és kinevelt tehetség került be, ma pénzüke lévén, a játékosok fiatalon, hiányosan kiképezve kerülnek be a csapatba. Ez a káros körülmény aztán később bosszulja meg magát. Játékukból hiányzik a taktika, elgondolás. Nem tudnak pontosan labdát átvinni vagy adni. A mai magyar csapatok között nincsen három áttörő erejű, góllövő klasszis csatár.

Egy ilyen hiányos és elhibázottan felkészült gárdával küzd a magyar futball a porondon. Ez az oka, hogy a magyar csapatok gyöngébb, vagy hasonló erejű ellenfélrel gyakran katasztrófális vereséget szenvednek.

Ezen felkészültséghez hozzá járul még a hiányos taktika is. Tömören védekező („W” formációt játszó) ellenfelek ellen a magyarok hiába támadnak öt puha csatárral és három fedezettel. Saját védelmüket széthúzzák és a három csatárral támadó ellenfél rajtaütéssel gyakran beveszi a magyar kaput.

Nemcsak csatáraink, de fedezetünk és hávédteink is a régi skót iskolára vannak berendezkedve. Viszont a „W” formáció ellen tehetetlenek. Az ugynevezett „W” formáció ellen egészen más taktikai huzások szükségesek.

A csatársor csupán három emberrel támad. Ezek a két szélső és a center. A két összekötő hátra húzódik a fedezetsorba és összekötő kapcsai lesznek a védelemnek és a támadóláncnak. Dolgoznak elől, dolgoznak hátul és gólhelyzetekbe hozzák az első vonalbeli három csatárt. Ez a két szélső és a középcsatár, akik a legkeményebb, gyors és gólképes emberekből vannak kiválasztva.

Az összekötőknél az oldal-passzok megszűntek és meredek szöktetésekkel igyekeznek társaikat az ellenfél kapuja elé juttatni. Az összekötőké a munka, a robot, míg a szélsőké és a centeré a góllövő dicsősége.

Látható már a felcserélt szerep! Eddig a center irányított és gólhelyzeteket dolgozott ki, a két szélső beadott és az összekötők lökték a gólokat. Ma a fordítottja történik ennek.

— **Házasság.** Dr Csekei István, szegedi egyet. ny. r. tanár és Gáborné leipniki Zimmer Emilia, leipniki Zimmer Alajos, huszárezredes leánya, Szegeden házasságot kötöttek.

— **Az iparos tanonciskola igazgatójává** a választásig, ideiglenesen Dóka Sándor ref. kántortanítót jelölték a felügyelő bizottság.

— **Keresztény Munkás Egylet** karácsony másodnapján hozta színre Erdélyi „Csókos regimentjét” teli ház mellett. Az előadás kitűnően sikerült. A mulatságos operett elejétől végig megkacagatta a közönséget. Az összes szereplők mindnyájan kitűnően megállták a helyüket, teljesen átérték és beleélték magukat szerepükben. Pompás hangulat, vidámság, derű és kacagás töltötte be az egész estét. A rendezés dicséretes volt, a zenekar komoly munkát végzett. Az előadást december 30-án megismételték az első előadáshoz hasonló erkölcsi és anyagi sikerrel.

— **Kanyaró a Garam völgyében.** A garamenti löbb községben, különösen Zselizen számos kanyaró megbetegedés történt. A járvány leküzdésére Dr Plesz egészségügyi főtanácsos azonnal a legerélyesebb rendszabályokat léptette életbe. A kanyarón kívül járványszerű torokgyulladás is terjed a gyermekek között.

— **Négy vadászfegyvert loptak el az újbányai járási hivatal büntető raktárából.** Az elmúlt napokban az újbányai járási hivatalban revizió alkalmával megállapították, hogy a büntetőraktárból eltűnt négy értékes duplacsövű vadászfegyver. A fegyvereket annakidején olyan emberektől kobozták el, akiknek nem volt fegyvertartási engedélyük. A lopást a helyi viszonyok alapos ismerője követhette el, aki kulccsal nyitotta ki az ajtót. Minthogy a lopás idejét nem tudták megállapítani, a nyomozás nehezen halad előre.

— **Elkobzott könyv.** A pozsonyi államügyészség elkobozta Munels-Bányai Pál szlovenszkói kommunista írónak Pozsonyban most megjelent „Felsőgaram” c. könyvét. Az államügyészség egyben rendőrvényes eljárást indított az író ellen.

— **Filmet készítettek a fizető adósról.** Az Egyesült Államok háborús adósaí közül egyetlenegy ország: Finnország fizette meg a december 15-ikén esedékkéssé vált részletet. Az egyedülálló tény a hatóságok beleegyezésével filmen is megörökítették. A filmre azt a jelenetet vetik fel, amidőn a külügyminisztériumban Astrom finn követ ányújtotta Phillips helyettes államtitkárnak a részletfizetést tartalmazó csekket. A fizetések megtagadása következtében a háborús adósságok fizetetlen része fantasztikus összegekre emelkedett. Anglia dec. 15-én esedékkéssé vált 117,670.765 dollárnyi tartozását nem fizette meg s így a korábban elmulasztott részletekkel együtt most már 379,461.793 dollárral van hátralékban. Franciaország sem fizette ki a dec. 15-én esedékes 233 millió dolláros részletet és most már az ő hátraléka is 165,700.000 dollárra szökkent fel. A háborús adósságokbar érdekel 12 országban a Hoover-memorátium óta felszaporodott hátralékos adóssága december 15-én 628.994.000 dollár, azaz ésl. koronában 14.466 millió Ké.

OLVASSUK ÉS TERJESSZÜK
a „Léval Ujság”-ot!

Boldog újévet kíván

tisztelt vevőinek, jóbarátainak és ismerőseinek

VÖRÖSMARTY
HENTES ÉS MÉSZÁROS

RÓM
HENTES ÉS MÉSZÁROS

FOLTÁN
VENDEGLŐS

JAKAB JENŐ
MECHANIKUS S PUSKAMŰVES

KOPRDA
ÚRI SZABÓ

FODOR utóda cég
KÖNYVNYOMDA
PAPIRKERESKEDÉS

Makkabea—Juventus 4:4.

Barátságos ping-pong mérkőzés a két egyesület junior csapái között. Lejátszva december 27-én a Makkabea otthonban.

A találkozás a vártnál nagyobb küzdelmeket hozott. Mindkét oldalon tehetséges játékosokat látunk és nagy rutinaltalanságot. Ha a versenyzők lámpaláz nélkül játszottak volna, az eredmény nem lett volna döntetlen.

Részletes eredmények:

Steiner (M)—Várady (J) 2:0,
Neumann (M)—Deutsch (J) 2:0,
Figura (J)—Herman (M) 2:0, az est legszebb mérkőzése,

Bayer I. (M)—Žaček (J) 2:1,
Boldis (J)—Bayer II. (M) 2:0,
Kempfner (M)—Andruska (J) 2:0. A legérdekesebb pár mérkőzése.

Párosok:

Figura, Deutsch (J)—Herman, Steiner (M) 2:1,

Várady, Žaček (J)—Bayer I., Neuman (M) 2:1.

A páros küzdelmek váratlanul nívósak voltak. Végeredmény 4:4.

Az összes kárpitos munkákat vállalom a legjutányosabb áron

KISS LÁSZLÓ

kárpitos és díszlő,
Kálnai utca 25 sz.

ZONGORA
PIANINO
HARMONIUM

legelőnyösebb vétel
részletre is

JURÁNEK

LADÁNYI UTCA 7.

Javítás, hangolás

FODOR

UTÓDA

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRKERESKEDÉS

SZEPESI U 28
TELEFON 70

„LÉVAL UJSÁG” gazdasági, kulturális és kritikai hetilap, megjelenik minden szerdán. — Főszerkesztő: Dr. STRASSER ELEMÉR. — Feltételek szerkesztő és kiadó: AKÚCS ERNŐ dipl. agr. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Léva, Stúr u. 5. Telefon 19. — Nyomja: FODOR utóda László Jenő nyomdája Léva, Szepesi u. 28. — Előfizetési díj: egészévre 40, félévre 20, negyedévre 10 — Ké, egyes szám ára 80 fill. — Három példány megvásárlásáig egyéves előfizetésnek számít. — Hirdetések tarifája szerinti Fodor papírkereskedésben adhatók át. Telefon 70. — Gyakori hirdetőknak árengedmény. — Kéziratokat a szerkesztőséghez küldendők. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. — A postabélyeg használatát a brattalval postai- és táviratigazgatóság lévai feladókahelyén 109.976. V—1934 szám alatt engedélyezte.

KÖZGAZDASÁG

A Csehszlovák Nemzeti Bank december havi jelentésében megállapítja, hogy a nemzetközi gazdasági bizalom az utóbbi hetekben megerősödött. A csehszlovák köztársaság gazdasági fejlődésében az utóbbi hónapban nem állott be jelentékenyebb változás. Legtöbbnyire csak eltoidódásokkal jelentenek, melyeket az évad és a külfölddel való forgalomban a pillanatnyi kereskedelem politikai helyzet idézett elő. A nagykereskedelmi árak szintje az elmúlt hónapban változatlan volt, az élelmiszerek ára és a létfenntartás indexe csökkent.

A boradó tervezet új tételei. A Pr. Pr. jelenti: A boradónál új tételek terveznek és pedig: 12%-os elkölhol tartalomig 1 Ké, gyümölcsboroknál és gyümölcsleveknél 0.50 Ké, — 12%-nál nagyobb alkohol tartalmu boroknál 2.20 Ké lenne az új adófétef. Így a gyöngébb alkoholtartalmu boroknál tulajdonképpen nem változik az adó, de annál inkább a magasabb, különösen a 22.5%-nál nagyobb alkoholtartalmu boroknál. Viszont ezek a magasabb eladási áruknál fogva elbirják azt viselni.

Árfolyamok: A prágai börze dec. 14-i jelentése szerint: 6% liszt kölcsön 90.75, 5 1/2% Cs. IV. áll. sorsolási kölcsön 76.30, 5% 1931 évi áll. beruházási kölcsön 77.35, 5% áll. munka kölcsön 96.15, 4% kártalanítási járadék 66.75, 3 1/2% Cs. IV. áll. járadék 54.50, 3% sorsolási Cs. államkölcsön 48.50 Ké.

Részvények:

Csl. nemzeti bank	— — — —	4.935
Škodaművek	— — — —	895
Pozsonyi kábel	— — — —	635
Schoeller & Co.	— — — —	1.725

Valuták:

német márka	— — — —	885—
magyar pengő	— — — —	465—
svajci frank	— — — —	775.50
angol font	— — — —	117.75
olasz lira	— — — —	203.40
amerikai dollár	— — — —	23.75
francia frank	— — — —	157.80
osztrák schilling	— — — —	455—

Hivatalos gabona árak: A Monopólium Társaság jan. hóra lévai paritásban a következő árakat állapította meg: buza 155.50, rozs 115.—, közép sörárpa 120.—, takarmány árpa 112.—, zab 121.—, kukorica (lófogó) 111.—, sárga 116, cinquin. 131.— Ké

Gabona- és takarmányárak dec. 29-én a lévai piacon az árú minősége szerint: Buza 79 kg-os 154—157.70, árpa 108—113.—, rozs 112.—, tengeri 108—115.—, zab 112.—, bab fehér 80—90, mák 380—410, vörös here 925—1000, lucerna 600—650, burgonya (rózsa) 70, burgonya (gyári) 25—40— Ké Gabonaneműekben a felhozatal gyenge volt.